

International Congress on Economics, Management and Business Studies

Hosted Online from New York, USA

Date: 23rd May , 2026

Website: <https://econferencia.com>

KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING EKSPORT FAOLIYATINI MOLIYALASHTIRISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH

Karamatdinova Aysaule Paraxatovna

Qoraqalpoq davlat universiteti mustaqil tadqiqotchisi

Annotatsiya

Mazkur dissertatsiya ishida kichik tadbirkorlik subyektlarining eksport faoliyatini moliyalashtirish tizimini takomillashtirishning nazariy-uslubiy asoslari va amaliy jihatlari tadqiq etilgan. Tadqiqotda kichik biznes eksport faoliyatining milliy iqtisodiyotdagi o'rnini, eksportni moliyalashtirishning zamonaviy mexanizmlari hamda xalqaro tajribalar tahlil qilingan. Shuningdek, eksport faoliyatini moliyalashtirishda tijorat banklari, eksport kredit agentliklari, sug'urta institutlari va davlat moliyaviy qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining iqtisodiy samaradorligi baholangan.

Dissertatsiyada O'zbekiston Respublikasida kichik tadbirkorlik subyektlari eksport faoliyatini moliyalashtirish tizimining amaldagi holati iqtisodiy-statistik usullar asosida tahlil qilinib, mavjud muammolar va ularning kelib chiqish omillari aniqlangan. Xususan, eksport kreditlari ajratishdagi garov muammolari, moliyaviy resurslarning cheklanganligi, eksport risklarini sug'urtalash tizimining yetarli rivojlanmaganligi hamda zamonaviy moliyaviy instrumentlardan foydalanish darajasining pastligi asosiy muammolar sifatida baholangan.

Tadqiqot davomida Germaniya, AQSh, Janubiy Koreya, Turkiya va Xitoy davlatlarining eksportni moliyalashtirish tajribasi o'rganilib, ularning samarali jihatlari milliy amaliyotga joriy etish bo'yicha ilmiy taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan. Jumladan, eksport kredit agentliklari faoliyatini rivojlantirish, faktoring va forfeiting operatsiyalarini kengaytirish, eksport sug'urtasi tizimini

International Congress on Economics, Management and Business Studies

Hosted Online from New York, USA

Date: 23rd May , 2026

Website: <https://econferencia.com>

takomillashtirish hamda fintech texnologiyalaridan foydalanishga asoslangan innovatsion moliyalashtirish mexanizmlari taklif etilgan.

Tadqiqot natijasida kichik tadbirkorlik subyektlarining eksport faoliyatini moliyalashtirish samaradorligini oshirishga qaratilgan kompleks mexanizm ishlab chiqilgan bo‘lib, uning amaliyotga joriy etilishi eksport hajmini oshirish, eksportyor korxonalar moliyaviy barqarorligini mustahkamlash va mamlakatning xalqaro raqobatbardoshligini kuchaytirishga xizmat qiladi.

Kalit so‘zlar: kichik tadbirkorlik, eksport faoliyati, eksportni moliyalashtirish, eksport krediti, eksport sug‘urtasi, faktoring, forfeiting, eksport kredit agentligi, tijorat banklari, fintech, xalqaro savdo, moliyaviy instrumentlar, eksport risklari.

Kirish

Jahon iqtisodiyotida globallashtirish jarayonlarining jadallashuvi, xalqaro savdo hajmlarining kengayishi hamda raqobat muhitining kuchayishi kichik tadbirkorlik subyektlarining eksport faoliyatini rivojlantirishni iqtisodiy taraqqiyotning muhim omillaridan biriga aylantirdi. Xususan, rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlar tajribasi shuni ko‘rsatadiki, kichik biznes subyektlari eksport salohiyatini oshirish milliy iqtisodiyotning barqaror o‘sishi, yangi ish o‘rinlari yaratish, valyuta tushumlarini ko‘paytirish va hududlar iqtisodiy faolligini rag‘batlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Bugungi kunda O‘zbekiston Respublikasida ham kichik tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash, eksport hajmini kengaytirish va eksportyor korxonalarini moliyaviy jihatdan rag‘batlantirish davlat iqtisodiy siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. So‘nggi yillarda eksport faoliyatini qo‘llab-quvvatlash maqsadida imtiyozli kreditlar, sug‘urta mexanizmlari, eksportoldi moliyalashtirish, eksport kafolatlari va subsidiyalar tizimi joriy etildi. Biroq

International Congress on Economics, Management and Business Studies

Hosted Online from New York, USA

Date: 23rd May , 2026

Website: <https://econferencia.com>

amaliyot shuni ko‘rsatmoqdaki, kichik tadbirkorlik subyektlarining eksport faoliyatini moliyalashtirish tizimida bir qator muammolar mavjud bo‘lib, ular eksport operatsiyalarining samaradorligiga salbiy ta‘sir ko‘rsatmoqda.

Xususan, tijorat banklari tomonidan eksport kreditlari ajratishdagi yuqori garov talablari, moliyaviy resurslarning yetishmasligi, eksport risklarini sug‘urtalash mexanizmlarining cheklanganligi hamda xalqaro moliyaviy instrumentlardan foydalanish darajasining pastligi eksport qiluvchi kichik biznes subyektlari faoliyatida jiddiy to‘siqlarni yuzaga keltirmoqda. Bundan tashqari, xalqaro amaliyotda keng qo‘llanilayotgan faktoring, forfeiting, eksport lizingi va eksport kredit agentliklari mexanizmlarining milliy iqtisodiyotda yetarlicha rivojlanmaganligi ham mazkur sohada ilmiy tadqiqotlar olib borish zaruratini kuchaytiradi.

Mazkur dissertatsiya ishining dolzarbligi kichik tadbirkorlik subyektlarining eksport faoliyatini moliyalashtirish tizimini takomillashtirish, xalqaro tajribalarni o‘rganish asosida zamonaviy moliyaviy mexanizmlarni joriy etish va eksportni rag‘batlantirishning samarali instrumentlarini ishlab chiqish zarurati bilan belgilanadi.

Mavzuga oid adabiyotlar sharhi

Kichik tadbirkorlik subyektlarining eksport faoliyatini moliyalashtirish masalalari ko‘plab xorijiy va mahalliy iqtisodchi olimlar tomonidan tadqiq etilgan. Ushbu yo‘nalishdagi ilmiy tadqiqotlarda eksportni moliyalashtirishning nazariy asoslari, bank kreditlari, eksport sug‘urtasi, eksport kredit agentliklari hamda xalqaro moliyaviy instrumentlarning iqtisodiy samaradorligi chuqur tahlil qilingan.

Xorijiy iqtisodchi olimlardan P. Krugman va M. Obstfeld xalqaro savdo nazariyasida eksportni moliyalashtirish mexanizmlarining xalqaro

International Congress on Economics, Management and Business Studies

Hosted Online from New York, USA

Date: 23rd May , 2026

Website: <https://econferencia.com>

raqobatbardoshlikni oshirishdagi rolini asoslab bergan. Ularning fikricha, eksport faoliyatini moliyaviy qo‘llab-quvvatlash milliy ishlab chiqaruvchilarning tashqi bozorlarga chiqish imkoniyatlarini kengaytiradi hamda savdo balansining yaxshilanishiga xizmat qiladi.

J. Schumpeter iqtisodiy rivojlanishda kredit tizimining innovatsion tadbirkorlik faoliyatiga ta’sirini o‘rganib, moliyaviy institutlarning iqtisodiy o‘rinishdagi strategik ahamiyatini ta’kidlagan. Uning ilmiy qarashlari kichik biznesni eksportga yo‘naltirishda bank-moliya tizimining rolini baholashda muhim metodologik asos bo‘lib xizmat qiladi.

Xalqaro moliyaviy institutlar tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda eksport kredit agentliklari faoliyati alohida o‘rganilgan. Jahon banki va Xalqaro valyuta jamg‘armasi ekspertlari eksport kreditlarini sug‘urtalash va davlat kafolatlari tizimi eksport hajmlarining o‘rinishiga sezilarli ijobiy ta’sir ko‘rsatishini qayd etganlar.

Rossiyalik iqtisodchi olimlar L. Drobozina, O. Lavrushin va G. Panova tadqiqotlarida eksport faoliyatini moliyalashtirishda tijorat banklarining roli, eksport-import operatsiyalarining kreditlash mexanizmlari hamda xalqaro hisob-kitob shakllarining iqtisodiy mohiyati tahlil qilingan.

O‘zbekistonlik iqtisodchi olimlardan Sh. Mustafakulov, Q. Abdullayev, A. Vahobov va boshqa tadqiqotchilar kichik biznesni rivojlantirish, eksport salohiyatini oshirish va moliyaviy qo‘llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirish masalalarini ilmiy jihatdan o‘rganganlar. Ularning tadqiqotlarida eksportyor korxonalarini kreditlash tizimini rivojlantirish, bank xizmatlarini diversifikatsiya qilish hamda davlat moliyaviy qo‘llab-quvvatlash instrumentlarini kengaytirish bo‘yicha ilmiy takliflar ishlab chiqilgan.

Biroq mavjud ilmiy tadqiqotlarda kichik tadbirkorlik subyektlarining eksport faoliyatini moliyalashtirishning kompleks mexanizmlarini takomillashtirish,

International Congress on Economics, Management and Business Studies

Hosted Online from New York, USA

Date: 23rd May , 2026

Website: <https://econferencia.com>

xalqaro moliyaviy instrumentlarni milliy iqtisodiyotga moslashtirish hamda eksport risklarini boshqarishning innovatsion usullarini ishlab chiqish masalalari yetarlicha chuqur tadqiq etilmagan. Shu sababli mazkur yo‘nalishda ilmiy izlanishlarni davom ettirish muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega.

Tadqiqot metodologiyasi

Mazkur dissertatsiya tadqiqotida kichik tadbirkorlik subyektlarining eksport faoliyatini moliyalashtirish tizimini takomillashtirish bilan bog‘liq nazariy, uslubiy va amaliy jihatlar kompleks ravishda o‘rganildi. Tadqiqot jarayonida ilmiy bilishning umumiy va maxsus usullaridan foydalanilib, iqtisodiy jarayonlarni chuqur tahlil qilishga qaratilgan metodologik yondashuvlar qo‘llanildi.

Tadqiqotning metodologik asosini iqtisodiy nazariya, moliya va kredit tizimi, xalqaro savdo hamda eksportni qo‘llab-quvvatlashga oid ilmiy konsepsiyalar tashkil etdi. Tadqiqot davomida xorijiy va mahalliy iqtisodchi olimlarning ilmiy ishlari, xalqaro moliya institutlari tavsiyalari, eksportni moliyalashtirish bo‘yicha ilg‘or tajribalar va normativ-huquqiy hujjatlar tahlil qilindi.

Tadqiqotda tizimli tahlil usuli asosida kichik tadbirkorlik subyektlarining eksport faoliyatini moliyalashtirish tizimi yaxlit iqtisodiy mexanizm sifatida o‘rganildi. Ushbu usul yordamida eksportni moliyalashtirish tizimining tarkibiy elementlari — tijorat banklari, eksport kredit agentliklari, sug‘urta kompaniyalari, davlat moliyaviy qo‘llab-quvvatlash institutlari va xalqaro moliyaviy tashkilotlar o‘rtasidagi iqtisodiy munosabatlar tahlil qilindi.

Qiyosiy tahlil usuli yordamida rivojlangan va rivojlanayotgan davlatlarning eksportni moliyalashtirish tajribasi o‘rganildi. Xususan, Germaniya, AQSh, Xitoy, Janubiy Koreya va Turkiya davlatlarining eksport kreditlash tizimi, eksport sug‘urtasi, davlat kafolatlari va eksport kredit agentliklari faoliyati

International Congress on Economics, Management and Business Studies

Hosted Online from New York, USA

Date: 23rd May , 2026

Website: <https://econferencia.com>

O‘zbekiston amaliyoti bilan solishtirildi. Ushbu tahlillar natijasida milliy iqtisodiyot uchun mos keluvchi samarali moliyalashtirish mexanizmlari aniqlab olindi.

Iqtisodiy-statistik tahlil usullari asosida O‘zbekiston Respublikasida kichik tadbirkorlik subyektlarining eksport hajmi, eksport kreditlari dinamikasi, bank kreditlari foiz stavkalari, eksportyor korxonalar soni hamda eksport operatsiyalarining moliyaviy ko‘rsatkichlari tahlil qilindi. Statistik ma’lumotlarni qayta ishlashda dinamik qatorlar, foizli ko‘rsatkichlar, indeks usullari va iqtisodiy taqqoslash metodlaridan foydalanildi. Tadqiqot davomida Davlat statistika qo‘mitasi, Markaziy bank, Iqtisodiyot va moliya vazirligi hamda tijorat banklari hisobot ma’lumotlari asosiy axborot bazasi sifatida xizmat qildi.

Tadqiqotda iqtisodiy-matematik modellashtirish usullaridan ham foydalanildi. Eksport faoliyatini moliyalashtirishning iqtisodiy samaradorligini baholashda regressiya tahlili, korrelyatsion bog‘liqlik va prognozlash usullari qo‘llanildi. Ushbu yondashuv yordamida eksport kreditlari hajmi bilan eksport tushumlari o‘rtasidagi bog‘liqlik, moliyaviy qo‘llab-quvvatlashning eksport hajmiga ta’siri hamda eksport risklarining iqtisodiy samaradorlikka ta’siri baholandi.

Ekspert baholash usuli orqali bank-moliya sohasi mutaxassislari, eksportyor korxonalar rahbarlari va iqtisodchi olimlarning fikrlari o‘rganildi. Ushbu usul eksport faoliyatini moliyalashtirish tizimidagi mavjud muammolarni aniqlash, amaliyotdagi to‘siqlarni baholash va takomillashtirish bo‘yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqishda muhim ahamiyat kasb etdi.

Shuningdek, tadqiqot davomida ilmiy abstraksiya, induksiya va deduksiya usullaridan foydalanildi. Ushbu usullar yordamida eksportni moliyalashtirish tizimining nazariy asoslari umumlashtirildi, iqtisodiy qonuniyatlar aniqlashtirildi hamda muammolarning kelib chiqish sabablari chuqur tahlil qilindi.

International Congress on Economics, Management and Business Studies

Hosted Online from New York, USA

Date: 23rd May , 2026

Website: <https://econferencia.com>

Tadqiqotning axborot bazasini O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti farmonlari va qarorlari, Oliy Majlis tomonidan qabul qilingan qonunlar, Vazirlar Mahkamasi qarorlari, Markaziy bank me‘yoriy hujjatlari, xalqaro moliyaviy tashkilotlar hisobotlari, Jahon banki, Xalqaro valyuta jamg‘armasi, Osiyo taraqqiyot banki va boshqa xalqaro institutlarning statistik ma‘lumotlari tashkil etdi. Bundan tashqari, Scopus, Web of Science, Google Scholar va boshqa ilmiy bazalardagi maqolalar ham tadqiqotning nazariy manbasi sifatida foydalanildi.

Tadqiqot metodologiyasining muhim jihatlaridan biri sifatida eksport faoliyatini moliyalashtirishda raqamli texnologiyalar va fintech instrumentlarining roli ham alohida o‘rganildi. Jumladan, elektron eksport platformalari, raqamli kreditlash tizimlari, blockchain asosidagi xalqaro to‘lov mexanizmlari va sun‘iy intellektga asoslangan risk baholash tizimlarining eksport faoliyatiga ta‘siri tahlil qilindi.

Mazkur metodologik yondashuvlar tadqiqot natijalarining ilmiy asoslanganligi, obyektivligi va amaliy ahamiyatini ta‘minlashga xizmat qildi. Oqartirilgan tahlillar asosida kichik tadbirkorlik subyektlarining eksport faoliyatini moliyalashtirish tizimini takomillashtirishga qaratilgan ilmiy taklif va amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi.

Tahlil va natijalar

Kichik tadbirkorlik subyektlarining eksport faoliyatini moliyalashtirish tizimi mamlakat iqtisodiy rivojlanishining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. So‘nggi yillarda O‘zbekistonda eksport hajmini oshirish, eksportyor korxonalarini moliyaviy qo‘llab-quvvatlash hamda tashqi bozorlarga chiqish imkoniyatlarini kengaytirish bo‘yicha keng ko‘lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Biroq olib borilgan tahlillar shuni ko‘rsatadiki, kichik biznes eksport faoliyatini moliyalashtirish tizimida hali ham bir qator tizimli muammolar mavjud.

International Congress on Economics, Management and Business Studies

Hosted Online from New York, USA

Date: 23rd May , 2026

Website: <https://econferencia.com>

Tahlillar natijasiga ko‘ra, kichik tadbirkorlik subyektlari eksport faoliyatini moliyalashtirishda tijorat banklari kreditlari asosiy manba bo‘lib qolmoqda. Shu bilan birga, eksport sug‘urtasi, faktoring, forfeiting va eksport kredit agentliklari xizmatlaridan foydalanish darajasi yetarli emasligi aniqlangan. Ayniqsa, yuqori foiz stavkalari, garov ta‘minoti bilan bog‘liq talablarning murakkabligi va uzoq muddatli moliyaviy resurslarning yetishmasligi eksportyor korxonalar faoliyatiga salbiy ta‘sir ko‘rsatmoqda.

O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki, Davlat statistika qo‘mitasi hamda Jahon banki ma‘lumotlari asosida o‘tkazilgan iqtisodiy tahlillar natijasida kichik biznes eksport hajmi yildan-yilga o‘sib borayotganligi kuzatildi. Jumladan, 2020–2024-yillar davomida kichik biznesning umumiy eksportdagi ulushi barqaror o‘sish tendensiyasiga ega bo‘lgan. Bu holat davlat tomonidan eksportyor korxonalarini qo‘llab-quvvatlash mexanizmlarining samaradorligi oshib borayotganidan dalolat beradi.

O‘zbekistonda kichik tadbirkorlik subyektlarining eksport ko‘rsatkichlari dinamikasi

Yillar	Kichik biznes eksport hajmi (mlrd AQSh dollari)	Umumiy eksportdagi ulushi (%)	Eksportyor korxonalar soni
2020	3,1	26,5	5 420
2021	3,8	27,9	6 115
2022	4,6	29,4	6 980
2023	5,4	31,2	7 845
2024	6,1	33,5	8 730

Jadval ma‘lumotlari kichik tadbirkorlik subyektlari eksport hajmining oxirgi besh yil davomida barqaror o‘sib borganligini ko‘rsatadi. Ayniqsa, eksportyor

International Congress on Economics, Management and Business Studies

Hosted Online from New York, USA

Date: 23rd May , 2026

Website: <https://econferencia.com>

korxonalar sonining ortib borishi kichik biznesning tashqi bozorlardagi faolligi oshayotganidan dalolat beradi. Shu bilan birga, kichik biznesning umumiy eksportdagi ulushi 2020-yildagi 26,5 foizdan 2024-yilda 33,5 foizga yetganligi eksportni rag‘batlantirish siyosati samaradorligini ko‘rsatadi.

№	Muammolar	Ulushi (%)
1	Yuqori foiz stavkalari	28
2	Garov ta‘minoti yetishmasligi	24
3	Eksport sug‘urtasi tizimining rivojlanmaganligi	17
4	Uzoq muddatli kredit resurslari yetishmasligi	15
5	Xalqaro moliyaviy instrumentlardan foydalanish pastligi	10
6	Valyuta risklari	6

Jadval natijalari eksport faoliyatini moliyalashtirishda eng katta muammo yuqori foiz stavkalari ekanligini ko‘rsatmoqda. Bundan tashqari, garov ta‘minoti bilan bog‘liq talablarning murakkabligi ham kichik biznes subyektlarining eksport kreditlaridan foydalanish imkoniyatlarini cheklaydi. Eksport sug‘urtasi va xalqaro moliyaviy instrumentlarning yetarli rivojlanmaganligi esa eksport risklarini oshirib, eksport operatsiyalarining samaradorligiga salbiy ta‘sir ko‘rsatmoqda.

Xulosa va takliflar

Mazkur tadqiqot ishida kichik tadbirkorlik subyektlarining eksport faoliyatini moliyalashtirish tizimining nazariy-uslubiy asoslari, amaldagi holati hamda uni takomillashtirish yo‘nalishlari kompleks ravishda o‘rganildi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, kichik biznes subyektlari mamlakat eksport salohiyatini

International Congress on Economics, Management and Business Studies

Hosted Online from New York, USA

Date: 23rd May , 2026

Website: <https://econferencia.com>

oshirishda muhim o‘rin egallaydi hamda milliy iqtisodiyotning barqaror rivojlanishiga sezilarli hissa qo‘shadi.

Tahlillar davomida O‘zbekistonda eksport faoliyatini qo‘llab-quvvatlash bo‘yicha so‘nggi yillarda muhim institutsional va moliyaviy islohotlar amalga oshirilganligi aniqlandi. Jumladan, eksportyor korxonalarini imtiyozli kreditlash, davlat subsidiyalari, eksportoldi moliyalashtirish va sug‘urta mexanizmlarining joriy etilishi kichik biznes eksport hajmlarining o‘shishiga ijobiy ta‘sir ko‘rsatgan. Shu bilan birga, olib borilgan ilmiy tahlillar eksport faoliyatini moliyalashtirish tizimida qator muammolar mavjudligini ham ko‘rsatdi. Xususan, tijorat banklari kreditlari bo‘yicha yuqori foiz stavkalari, garov ta‘minoti talablarining murakkabligi, uzoq muddatli moliyaviy resurslarning cheklanganligi, eksport sug‘urtasi tizimining yetarli darajada rivojlanmaganligi hamda zamonaviy moliyaviy instrumentlardan foydalanish darajasining pastligi eksportyor kichik biznes subyektlari faoliyatiga salbiy ta‘sir ko‘rsatmoqda.

Tadqiqot davomida rivojlangan davlatlar tajribasi o‘rganilib, eksport kredit agentliklari, faktoring, forfeiting, eksport lizingi va fintech texnologiyalariga asoslangan moliyalashtirish mexanizmlari eksport faoliyatini rag‘batlantirishda muhim ahamiyatga ega ekanligi aniqlandi. Xususan, Germaniya, AQSh, Janubiy Koreya va Xitoy tajribasi eksportni davlat tomonidan moliyaviy qo‘llab-quvvatlash tizimini samarali tashkil etish orqali eksport hajmlarini sezilarli oshirish mumkinligini ko‘rsatdi.

Tadqiqot natijasida kichik tadbirkorlik subyektlarining eksport faoliyatini moliyalashtirish samaradorligini oshirishga qaratilgan kompleks mexanizm ishlab chiqildi. Ushbu mexanizm eksport risklarini kamaytirish, eksportyor korxonalarining moliyaviy barqarorligini oshirish va xalqaro bozorlarda raqobatbardoshligini kuchaytirishga xizmat qiladi.

International Congress on Economics, Management and Business Studies

Hosted Online from New York, USA

Date: 23rd May , 2026

Website: <https://econferencia.com>

Mazkur tadqiqotning ilmiy-amaliy natijalari eksportni moliyalashtirish tizimini takomillashtirish, bank-moliya xizmatlarini diversifikatsiya qilish hamda davlat tomonidan eksportni qo‘llab-quvvatlash siyosatini rivojlantirishda muhim metodologik asos bo‘lib xizmat qiladi.

Takliflar

Tadqiqot natijalari asosida kichik tadbirkorlik subyektlarining eksport faoliyatini moliyalashtirish tizimini takomillashtirish bo‘yicha quyidagi umumlashtirilgan takliflar ishlab chiqildi:

Birinchidan, eksportyor kichik biznes subyektlarini moliyaviy qo‘llab-quvvatlash tizimini kuchaytirish zarur. Bunda imtiyozli kreditlar hajmini kengaytirish, foiz stavkalarini subsidiyalash hamda davlat kafolatlari asosida kreditlash mexanizmlarini rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Ikkinchidan, eksport risklarini kamaytirish maqsadida eksport sug‘urtasi va eksport kredit agentliklari faoliyatini xalqaro standartlar asosida takomillashtirish lozim. Bu eksportyor korxonalarining moliyaviy barqarorligini oshirish va tashqi bozorlardagi risklarni kamaytirishga xizmat qiladi.

Uchinchidan, eksport faoliyatini moliyalashtirishda zamonaviy moliyaviy instrumentlardan foydalanishni kengaytirish zarur. Xususan, faktoring, forfeiting, eksport lizingi va xalqaro savdo moliyalashtirish mexanizmlarini rivojlantirish eksport operatsiyalarining samaradorligini oshiradi.

To‘rtinchidan, tijorat banklarining eksportni moliyalashtirishdagi rolini kuchaytirish hamda ushbu yo‘nalishda maxsus bank xizmatlarini rivojlantirish maqsadga muvofiqdir. Shu bilan birga, eksportyor korxonalar uchun uzoq muddatli va past foizli kredit resurslarini kengaytirish zarur.

Beshinchidan, eksport faoliyatida raqamli texnologiyalar va fintech instrumentlarini keng joriy etish lozim. Elektron kreditlash platformalari,

International Congress on Economics, Management and Business Studies

Hosted Online from New York, USA

Date: 23rd May , 2026

Website: <https://econferencia.com>

blockchain asosidagi xalqaro hisob-kitob tizimlari va raqamli monitoring mexanizmlari eksport operatsiyalarining tezkorligi va shaffofligini oshiradi.

Oltinchidan, kichik biznes eksportyorlarining moliyaviy va tashqi iqtisodiy faoliyat bo'yicha bilimlarini oshirish maqsadida maxsus o'quv dasturlari va konsultativ xizmatlarni rivojlantirish zarur.

Umuman olganda, ushbu takliflarni amaliyotga joriy etish kichik tadbirkorlik subyektlarining eksport salohiyatini oshirish, eksport hajmini kengaytirish hamda mamlakat iqtisodiyotining xalqaro raqobatbardoshligini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Yuqoridagi takliflarning amaliyotga joriy etilishi kichik tadbirkorlik subyektlarining eksport salohiyatini oshirish, eksport hajmlarini ko'paytirish hamda mamlakat iqtisodiyotining xalqaro raqobatbardoshligini mustahkamlashga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Krugman, P. R. International Economics: Theory and Policy [Text] / P. R. Krugman, M. Obstfeld, M. J. Melitz. – 11th ed. – Boston: Pearson Education, 2018. – 784 p.
2. Schumpeter, J. A. The Theory of Economic Development [Text] / J. A. Schumpeter. – New Brunswick: Transaction Publishers, 1983. – 255 p.
3. Lavrushin, O. I. Bankovskoe delo [Text] / O. I. Lavrushin. – Moskva: KNORUS, 2021. – 800 s.
4. Drobozina, L. A. Finansy. Denejnoe obrashchenie. Kredit [Text] / L. A. Drobozina. – Moskva: UNITY, 2020. – 479 s
5. Panova, G. S. Kreditovanie i finansirovanie vneshneekonomicheskoy deyatel'nosti [Text] / G. S. Panova. – Moskva: Finansy i statistika, 2019. – 368 s.

International Congress on Economics, Management and Business Studies

Hosted Online from New York, USA

Date: 23rd May , 2026

Website: <https://econferencia.com>

-
6. Mustafakulov, Sh. O‘zbekiston iqtisodiyotini modernizatsiyalash sharoitida kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish masalalari [Text] / Sh. Mustafakulov. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2020. – 256 b.
 7. Vahobov, A. V. Xalqaro moliya munosabatlari [Text] / A. V. Vahobov, N. X. Jumayev. – Toshkent: Sharq, 2019. – 512 b.